

nosti té nebyl zbaven výrokem soudu nebo pokud plnění povinnosti té nebylo manželkou samou svémocně a bezdůvodně zrušeno, což vzhledem k nadávkám a ke zlému nakládání jest vyloučeno, a soud rekursní nepokládá ani seznání svědků za dosti závažné, by z nich nepochybně usuzováno býti mohlo na rozmařilý způsob života nebo dokonce na manželskou nevěrnost, by žalobce mohl býti proto zbaven zákonné povinnosti vyživovací. Soud rekursní jest proto toho přesvědčení, že nebyly osvědčeny skutečnosti, které by žalovaného oné povinnosti zbavovaly, a ježto povinnost tu plniti odpírá, muselo ve smyslu ustanovení §§ 108 a 117 obč. zák. a §§ 382 čís. 8 ex. ř. žádané prozatímní opatření býti učiněno. Peníz, jehož jest potřebí na slušnou výživu podle § 91 obč. zák. náleží podle § 273 c. ř. s. určití soudu podle volného uvážení, a to podle majetkových a osobních poměrů manžela (žalobce).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati úspěch. Pro posouzení, zda lze žalobci prozatímním opatřením uložit povinnost, by poskytoval žalované, kterou žaluje o rozvod manželství z její viny, výživné, rozhoduje jedině, že žalované bylo prozatímním opatřením soudu prvé stolice k její žádosti pravoplatně povoleno oddělené bydliště až do pravoplatného ukončení sporu o rozvod manželství. Tím bylo pravoplatně vyřčeno, že žalovaná jest oprávněna odděleně bydlet, a tím jest zároveň již odůvodněn její nárok na prozatímní výživné po dobu sporu, dokud stěžující si manžel nebude sprostěn vyživovací povinnosti podle § 91 obč. zák. soudním rozsudkem (rozh. čís. 1453 sb. n. s.). Na tom nemůže nic změnit, že i žalobce učinil návrh, by i jemu prozatímním opatřením povoleno bylo oddělené bydliště, neboť takový návrh není s to způsobiti odklad rozhodnutí o manželčině návrhu na přiznání prozatímního výživného. Nesejde ani na tom, že nižší soudy při svém rozhodnutí k návrhu žalobce na povolení odděleného bydliště nepřihlížely. Rovněž nelze vzhledem na oddělené bydliště žalované již řešiti otázku, zda žalovaná svémocně společnou domácnost opustila nebo rozchod manželů zavinila. Tato otázka zůstává vyhražena rozhodnutí ve sporu.

Čís. 9477.

Pro touž pohledávku nelze nabytí několik zástavních práv k téže věci.

Nabyli-li věřitel pro pohledávku zajištěnou již úvěrovou hypotekou i vnučeného zástavního práva na téže nemovitosti mimo pořadí úvěrové hypoteky, může dlužník tomu čeliti i žalobou o nepřípustnost exekuce podle § 39 čís. 5 ex. ř.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1929, Rv II 200/29.)

Žalovaná firma vedla na základě směnečných platebních příkazů exekuci na nemovitosti žalobkyně vnučeným zřízením zástavního práva

a vnučenou dražbou. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně nepřípustnosti exekuce vnučeným zřízením zástavního práva a vnučenou dražbou mimo pořadí zástavních práv pro poskytnutý úvěr, tvrdíc, že pro vymáhané směnečné pohledávky byly již žalované (její postupitelce) zřízeny úvěrní hypoteky na týchž nemovitostech, na něž nyní vede exekuci. **O b a n i ž š í s o u d y** žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Podle § 447 obč. zák. jest zástavní právo právem věcným, příslušejícím věřiteli pohledávky v ten způsob, že lze mu dosíci uspokojení z majetkové hodnoty zastavené věci, nebude-li pohledávka včas zaplácena. Slouží tedy právo zástavní k zajištění, že bude pohledávka v čas uspokojena. Musí tu býti pohledávka, by mohlo vzejítí a trvati právo zástavní. Jest tedy právo zástavní právem akcesorním, přístupujícím k pohledávce nikoli jako samostatný právní předmět, nýbrž jen jako prostředek k jejímu uspokojení a zajištění. Z tohoto právního předpisu a z pojmu zástavního práva plyne, že táž věc může pro touž pohledávku býti dána v zástavu jen jednou, neboť, skýtá-li zastavená věc jistotu, že pohledávka, kterouž má zabezpečiti, dojde z ní uspokojení, bylo by protimyslným a hospodářsky neúčelným se strany věřitele a bylo by i škodlivým, úvěr majitele zastavené věci podkopávajícím, by táž věc byla pro tutěž pohledávku zastavena po druhé nebo po třetí, neboť uspokojením zástavního věřitele, dosaženým z věci zastavené v pořadí po prvé získaného zástavního práva, by zanikla pohledávka a tím by zanikla i všecka další zástavní práva, lpící na téže věci pro tutěž pohledávku následkem akcesorní povahy zástavního práva, neboť další zástavní práva by již nemohla obstáti pro nedostatek pohledávky, kterou mají zabezpečiti co do jejího uspokojení. Podle tvrzení žalobkyně dala si postupitelka žalované firmy banka M. pro tytéž úvěrní směnečné pohledávky vtěliti jednak na nemovitosti žalobkyně ve vl. č. 201 a 202 kat. obce H. dle úvěrní listiny ze dne 1. února 1919 a současně i na nemovitosti její matky Anny L-ové do vl. č. 62, 309, 509, 838, 1068, 1276, 1383, 1435, 1653, 108, 112 a 78 kat. obce Z. úvěrovou hypoteku do výše 300.000 Kč a podle úvěrní listiny ze dne 3. prosince 1920 do výše 700.000 Kč na posléz zmíněné nemovitosti; mimo to dala si postupitelka vystaviti od žalobkyně a od její matky na řečené pohledávky, kryté již úvěrními hypotekami, krycí směnky ve výši 66.000 Kč, 66.000 Kč, 66.000 Kč, 66.000 Kč a 350.000 Kč, celkem 614.000 Kč s přísl. zažalovala je a dala si na základě směnečného platebního rozkazu ze dne 8. prosince 1921 a rozsudku ze dne 13. července 1922 zříditi na zmíněných knihovních vložkách vnučené právo zástavní a povoliti vnučenou dražbu nemovitostí ve vložkách těch zapsaných, nikoli však v pořadí svrchu uvedených úvěrových hypoték, nýbrž v pořadí za nimi, a nesporno jest, že žalovaná firma v exekuci této pokračuje. Nižší soudy jsou právního názoru, že, i kdyby pravdivým bylo tvrzení žalobkyně, že uvedené smluvní úvěrové právo

zástavní a exekuční právo zástavní kryje tytéž směnečné pohledávky, nelze prohlásiti za nepřipustnou exekuci z toho jediného důvodu, že byla vedena v samostatném, pozdějším pořadí, mimo pořadí úvěrových svrchu zmíněných hypoték proto, že se žalobkyně mohla zbaviti dvojitého zavazení těchto nemovitostí pro tytéž pohledávky návrhem podle § 96 prvý odstavec ex. ř., a z dalšího důvodu, že dlužníku nepřísluší podle § 213 ex. ř. odporovati pořadí hypotékární pohledávky, nýbrž jen právo odporovati hypotékární pohledávce, které schází exekuční titul, čehož tu není. Mimo to prý neobsahuje rozsudek o námitkách proti platebnímu směnečnému příkazu omezení, že lze exekuci vésti jen v pořadí vloženého hypotékárního úvěru. Tyto právní názory nelze však sdíleti (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Jak již bylo vyloženo z obsahu ustanovení § 447 obč. zák., nelze po právu získati pro touž pohledávku více zástavních práv k téže věci, poněvadž by to odporovalo pojmu a účelu zástavního práva. K témuž výsledku lze dojíti z ustanovení § 89 ex. ř., podle něhož jest, stane-li se vykonatelnou pohledávka, pro niž vázne již na nemovitosti zástavní právo, povoliti k návrhu vymáhajícího věřitele poznámku vykonatelnosti této pohledávky. Mimo to by se oddělenými vklady samostatných práv zástavních na tutéž nemovitost budilo zdání, že jde o různé hypotékární pohledávky, čímž by se podkopával úvěr vlastníka zavazené nemovitosti, neboť z knihy pozemkové by jednotnost pohledávky takto vícekrát zajištěné nebyla zřejmou. Bylo proto povinností vymáhající věřitelky, jednalo-li se o tytéž pohledávky, jež byly kryty úvěrovou hypotékou, žádati buď vklad vnučeného zástavního práva pro vykonatelné pohledávky svrchu zmíněné u vkladu práva zástavního pro pohledávky z poměru úvěrního, s účinkem přechodu vloženého práva zástavního na vykonatelné pohledávky, pokud se týče žádati o vklad účinnosti práva zástavního ohledně vykonatelné pohledávky a práva zástavního pro pohledávku z úvěru (Bartsch, Knihovní právo, r. 1928, str. 250), anebo žádati o poznámku vyčerpání úvěru vloženého v pořadí přednějším do 614.000 Kč s přísl. a poznámku vykonatelnosti podle § 89 ex. ř. Tento právní názor má však za předpoklad, že jsou totožnými pohledávky, kryté úvěrovými hypotékami a směnkami, na jichž základě byl vydobyt směnečný platební rozkaz tvořící exekuční titul. Žalovaná firma popírá však tuto totožnost pohledávek, tvrdíc, že směnky znějící úhrnem na 614.000 Kč, označené jako krycí směnky, vydala žalobkyně se svojí matkou a s bratrem Cyrilem L-em ke krytí veškerého svého úvěru, nikoli jen ke krytí úvěru hypotékárně zajištěného 300.000 Kč a 700.000 Kč, což prý vidno z toho, že prý nežádala žalobkyně, když s matkou podepsaly úvěrní listinu ze dne 3. prosince 1920 na 700.000 Kč, zpět ony směnky. Nižší soudy, vycházejíce z mylného právního názoru, že nárok žalobní není odůvodněn ani, kdyby pravdivými byla veškerá tvrzení žalobkyně, nezabývaly se s touto námitkou žalované firmy. Následkem toho zůstalo řízení kusým a neúplným (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), jak to žalobkyně právem v dovolání vytýká. Bylo proto podle § 510 c. ř. s. zrušiti rozsudky obou nižších soudů a, poněvadž nelze věc bez spolupůsobení soudu první stolice učiniti zralou k rozhodnutí, vrátiti věc prvnímu soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl. Zjistí-li se, že jsou pohledávky,

o něž jde, totožné, bude nutno prohlásiti, jak žalováno, za nepřipustnou exekuci, vedenou mimo pořadí úvěrových pohledávek podle § 39 čís. 5 ex. ř. Bude pak věcí exekučního soudu, aby z výroku toho vyvodil důsledek a exekuci, mimo zmíněné pořadí vedenou, zrušil pokud se týče exekuci na zmíněné pořadí omezil. (Viz plenár. rozhodnutí nejv. soudu ze dne 21. června 1929, Pres. 1483/28, čís. sb. 9048.)

Čís. 9478.

Vlastník věci stížené předkupním právem není povinen, jakmile se mu nabídne třetí osoba ke koupi, ihned nabídnouti předkupníku věc ke koupi, nýbrž jest oprávněn ujednatí kupní smlouvu i co do bližších podmínek a pak teprve nabídnouti věc předkupníku ke koupi za týchž podmínek. Vlastník jest oprávněn pozemek dříve, než jej nabídl předkupníku, rozparcelovati a uložiti náklady parcelace koupěchtivým s tím účinkem, že závazek ten přejde na předkupníka, koupí-li pozemek u výkonu svého předkupního práva.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1929, Rv II 230/29.)

Žalobkyně byla majitelkou nemovitostí, na nichž vázlo pro žalované předkupní právo. Žalovaní, dověděvše se, že žalobkyně míní nemovitosti prodati, vzepřeli se tomu, načež jim žalobkyně nabídla pozemky ke koupi za podmínek, mezi nimiž byla i náhrada nákladů na rozparcelování pozemků. Žalovaní nemovitosti koupili a, ježto se zdráhali nahraditi žalobkyni náklady na rozparcelování pozemků, domáhala se jich žalobkyně na žalovaných žalobou, již procesní soud prvního stádu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Provádějíce dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. uplatňují dovolatelé, že jejich závazek k zaplacení útrat parcelace pozemku jednak není ani opodstatněn zákonem, ani nebyl jimi uznán. Pokud se týče první námitky, zaujímají dovolatelé stanovisko, že žalobkyně byla povinna, by jim ihned, jakmile se jí přihlásili koupěchtiví, nabídla pozemek ke koupi, a že nebyla oprávněna dříve, než tak učinila, ujednatí se zájemci koupi, která vyžadovala parcelaci pozemku a s ní spojené náklady na vyměření dílců a zhotovení plánu, a že zejména žalobkyně nebyla oprávněna, by tyto zeměměřičské práce dala vykonati a jejich náklady uložila kupitelům bez ohledu na předkupní právo žalovaných, kteří toto právo měli k celému pozemku. Než tato námitka není důvodná. Předem jest zdůrazniti, že ze zákonných ustanovení o předkupním právu (§§ 1072—1079 obč. zák.) nevyplývá, že je vlastník věci předkupním právem stížený povinen, jakmile se mu třetí osoba ke koupi věci nabídne, ihned předkupníku věc ke koupi nabídnouti; naopak zákonem stanovená zásada, že předkupník do kupní smlouvy vstoupiti